

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Jarmilou Úředníčkovou v právní věci

žalobce: V. N.,
státní příslušnost Ukrajina,
t. č. v Zařízení pro zajištění cizinců Vyšní Lhoty, 739 51 Vyšní
Lhoty, Vyšní Lhoty 234,
zastoupeného Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem sídlem 702 00
Ostrava – Purkyňova 6

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra,**
sídlím 170 34 Praha 7, Nad Štolou 3
o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 1. 2019 č. j. OAM-338/LE-VL18-VL11-
2018, ve věci mezinárodní ochrany

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobce domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného, kterým mu nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu).
2. Žalobce namítal, že žalovaný nedostatečně vyhodnotil nebezpečí vážné újmy, která mu hrozí při návratu na Ukrajinu. Poukázal na to, že v průběhu správního řízení uvedl, že důvodem žádosti o mezinárodní ochranu je mimo jiné obava z účasti ve válce probíhající na východní Ukrajině, přičemž tato obava vychází z toho, že podle zpráv jsou do bojů povoláváni běžní ukrajinští občané, a rovněž z toho, že se mu v minulosti již správní orgány pokoušely doručit povolávací rozkaz. Žalovaný v napadeném rozhodnutí vycházel z toho, že odmítá nastoupit vojenskou službu, což má být mimo jiné důvodem, proč se nechce vrátit na Ukrajinu, jakož i toho, proč požádal v České republice o mezinárodní ochranu. Žalovaný dále vycházel ze správných informací o tom, že za nenastoupení vojenské služby na Ukrajině hrozí nikoliv zanedbatelný trest odnětí svobody. S vědomím těchto skutečností se ovšem žalovaný zcela opomněl vypořádat s tím, že je ohrožen odnětím svobody, byť z legitimního důvodu. V případě, že by důsledkem neudělení některé z forem ochrany předvídaných zákonem o azylu byl jeho nucený návrat na Ukrajinu, bylo by možné předpokládat, že po jeho setrvání na odmítnutí nastoupit do armády po fyzickém převzetí povolávacího rozkazu, bude vystaven věznění. To si beze sporu vyžaduje samostatnou úvahu, kterou žalovaný v rozhodnutí zcela opomněl. Je totiž notorií, že neakceptovatelné podmínky v ukrajinských věznicích by mohly vést k porušení článku 3 a 5 Úmluvy, a tudíž by byly důvodem pro udělení doplňkové ochrany. K podmínkám zbavení osobní svobody z hlediska materiálních podmínek v zařízeních pro omezení osobní svobody existuje návodná judikatura Evropského soudu pro lidská práva tematizující právě otázku eventuálního porušení článku 3 a 5 Úmluvy. Špatné zacházení v ukrajinských věznicích je bohužel častou tematizovanou skutečností. Ačkoli tedy obava z porušení článku 3 Úmluvy v případě jeho nuceného vycestování na Ukrajinu a ohrožení omezením osobní svobody nepochybně existuje, žalovaný ji úplně pominul, touto otázkou se nezabýval a rozhodnutí tak zatížil vadou nepřezkoumatelnosti.
3. Žalovaný v písemném vyjádření navrhl zamítnutí žaloby. Konstatoval, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že tvrzeným důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany je snaha žalobce o legalizaci pobytu v České republice, kam přicestoval za prací a obava z možného nasazení do bojů, které probíhají na východě Ukrajiny. Ohledně obavy žalobce z povolání a odvodu do armády žalovaný uvedl, že snaha vyhnout se nástupu do armády není sama o sobě důvodem k udělení azylu či doplňkové ochrany, zejména, pokud povinnost ji nastoupit se týká všech obyvatel země bez ohledu na jejich rasu, národnost, náboženství či politické přesvědčení. Na Ukrajině skutečně hrozí za nenastoupení vojenské služby trest odnětí svobody na 2 až 5 let, to však teprve v případě, že si dotyčný převezme povolávací rozkaz. V případě žalobce k tomu nedošlo. Žalovaný zdůraznil, že žalobce v pohovoru sdělil, že základní vojenskou službu neabsolvoval, protože odjel do zahraničí, aby ji absolvovat nemusel. Vysvětlil, že z Ukrajiny odjel před 15 lety do Moskvy, aby se základní vojenské služby vyhnul. V Moskvě byl asi půl roku a pak se vrátil. Častokrát do Moskvy jezdil, aby

nemusel jít do armády. Takto dle jeho slov střídavě jezdil do 30 let a pak už jej nezvali. Objasnil, že otec a bratři dostali povolávací rozkaz, ale do armády nešli. Sdělil, že mu přicházela nějaká předvolání, ale matka je nepřevzala a řekla, že žalobce není doma. Bylo to asi před rokem a přišla možná jedno nebo dvě předvolání. Dle žalovaného je z výše uvedeného zřejmé, že žalobci nebezpečí trestního stíhání v této souvislosti nehrozí. Žalovaný dále uvedl, že z podkladů rozhodnutí vyplývá, že na Ukrajině v současnosti neprobíhá mobilizace a do bojů jsou nasazováni výhradně profesionální vojáci či dobrovolníci. S ohledem na to žalovaný považuje žalobcovo tvrzení, že jsou vojáci do bojů odváděni z ulice, za neopodstatněné. Navíc zákon stanovuje odvodní věk mezi 18 a 27 lety pro zdravotně způsobilé muže. Žalobce již dosáhl věku 34 let. Je tedy zřejmé, že žalobci na Ukrajině bezprostředně nehrozí ani povolání k výkonu vojenské služby, natož pak nasazení do oblasti ozbrojených střetů. Trestného činu vyhýbání se nástupu vojenské služby, za který by žalobci po návratu do vlasti hrozil trest odnětí svobody, se nedopustil. Zabývat se podmínkami ve věznicích na Ukrajině dle zprávy CPT, není důvodné. K obdobnému závěru dospěl i Nejvyšší správní soud v usnesení č. j. 9 Azs 334/2016-26. Žalovaný dále uvedl, že žalobce pochází ze západní části Ukrajiny ze Zakarpatské oblasti, kde žil až do svého odjezdu z vlasti. Ta je velmi vzdálená od oblasti ozbrojených střetů. Západní části Ukrajiny se zhoršená bezpečnostní situace vůbec netýká. Na území Ukrajiny neprobíhá ozbrojený konflikt, který by pro žalobce znamenal jakékoliv nebezpečí. Ekonomická nouze v zemi původu nečiní z dané osoby uprchlíky v daném smyslu Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951, kterou je Česká republika vázána, a není tedy ani důvodem pro udělení azylu, byť by životní podmínky v dané zemi byly sebevíc tíživé, ledaže by ekonomická opatření mající nepříznivý dopad na životní úroveň příslušné osoby byla skrytě namířena proti určité národnosti, rasové nebo politické skupině. Nic takového však v případě žalobce zjištěno nebylo. Žalovaný v souladu se zákonem o azylu rozhodl tak, že žalobci nehrozí vážná újma dle § 14a a dle § 14b zákona o azylu.

4. Krajský soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, soudního řádu správního (dále jen s.ř.s.), v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání rozhodnutí žalovaným (§ 75 odst. 1 a 2 s.ř.s.). Soud přitom postupoval podle § 51 odst. 1 s.ř.s. a rozhodl bez nařízení jednání, neboť žalovaný s tímto postupem výslovně souhlasil a žalobce se na výzvu soudu dle citovaného zákonného ustanovení ve stanovené lhůtě nevyjádřil.
5. Z obsahu správního spisu bylo zjištěno, že řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo zahájeno žádostí ze dne 27. 11. 2018. V žádosti o udělení mezinárodní ochrany a v pohovoru k této žádosti žalobce uvedl, že je státním občanem Ukrajiny, ukrajinské národnosti, pravoslavného náboženského vyznání a nemá žádné politické přesvědčení. Jako poslední místo svého bydliště uvedl obec B. v Zakarpatské oblasti. Do České republiky přicestoval 29. 7. 2017. V roce 2017 měl uděleno polské pracovní vízum. O mezinárodní ochranu v České republice nebo jiných státech nikdy dříve nežádal. Jeho zdravotní stav je dobrý. Důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany je skutečnost, že by chtěl v České republice pracovat, aby mohl uživit rodinu. Na dotaz správního orgánu, zda měl ve vlasti nějaké potíže se státními či policejními orgány, zda tam měl nějaké problémy kvůli rase, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo zastávání určitých politických názorů, žalobce

odpověděl záporně. V České republice pracoval nelegálně. Na dotaz, proč si nevyřídil povolení k zaměstnání, odpověděl, že to není možné, nebyl schopen si to vyřídít. Vysvětlil, že vyřízení pracovního povolení je možné pouze přes prostředníky, stojí to peníze, organizátoři si nechají pouze zaplatit a vystaví falešné doklady. Poté, co mu 18. 3. 2018 bylo vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění, z České republiky nevycestoval. Připustil, že mařil úřední rozhodnutí. Žalobce dále uvedl, že na Ukrajině je válka, dle jeho slov jsou všichni povolávání do armády a toho se zúčastnit nechce. Základní vojenskou službu neabsolvoval. Aby se základní vojenské službě vyhnul, opakovaně odjížděl z Ukrajiny do Moskvy. Otec a bratři sice dostali povolávací rozkaz, ale do armády nemuseli nastoupit. Ví o tom, že mu přicházela nějaká předvolání, ale jeho matka zásilky nepřevzala a řekla, že adresát není doma. Stalo se to asi před rokem. Přišla jedna nebo dvě předvolání. K možnosti uvést závěrem pohovoru nějaké skutečnosti, které by měl vzít správní orgán v potaz během posuzování jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany nebo doložit na podporu svých tvrzení doklady, dokumenty či jiné materiály, žalobce pouze uvedl, že žádné další okolnosti doplnit nechce, ani doložit nějaké doklady či jiné materiály.

6. V průběhu správního řízení bylo objasněno, že tvrzeným důvodem žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany je snaha o legalizaci pobytu v České republice, kam přicestoval za prací a obava z možného nasazení do bojů, které probíhají na východě Ukrajiny.
7. Ve správním spise jsou založeny informace o zemi původu, ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině. Konkrétně se jedná o Informaci OAMP: Situace v zemi – politická a bezpečnostní situace, mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, vojenská služba, vnitřně přesídlené osoby ze dne 14. 9. 2018, Informace MZV ČR č. j. 110372/2018-LPTP ze dne 16. 5. 2018. Ze správního spisu se rovněž podává, že před správním orgánem bylo 18. 3. 2018 zahájeno řízení o správním vyhoštění pod č. j. KRPA-102632/ČJ-2018-000022 a následně bylo vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění, které žalobce nerespektoval. Do 23. 4. 2019 je veden v evidenci nežádoucích osob. 30. 11. 2018 bylo vydáno rozhodnutí č. j. OAM-338/LE-VL18-VL18-PS-2018 o zajištění žalobce v Zařízení pro zajištění cizinců podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Doba zajištění byla stanovena do 15. 3. 2019.
8. Dne 9. 1. 2019 byla žalobci dána možnost seznámit se s podklady výše uvedenými, vyjádřit se k nim, navrhnout další podklady rozhodnutí či vyjádřit námitky proti zdrojům informací a způsobu jejich využití. Žalobce se nechtěl vyjádřit, doplnění podkladů pro rozhodnutí nenavrl, žádné další skutečnosti nebo nové informace nepřednesl.
9. Krajský soud především dospěl k závěru, že žalovaný zjistil skutkový stav v potřebném rozsahu, obstaral si dostatek informací potřebných k vydání rozhodnutí. Shromážděné informace ohledně politické, bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině soud považuje za zcela dostatečné a přiměřeně aktuální k datu vydání žalobou napadeného rozhodnutí.
10. K námitkám žalobce ohledně ozbrojeného konfliktu na Ukrajině soud uvádí, že bezpečnostní situací na Ukrajině se zabýval i Nejvyšší správní soud opakovaně, přičemž dospěl k závěru, že se nejedná o tzv. totální konflikt, jenž by dosahoval

takové intenzity, že by byl každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy (viz usnesení č. j. 7 Azs 265/2014-17). Z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu rovněž vyplývá, že správní orgán se má při posuzování žádosti o mezinárodní ochranu především zabývat místem, kde žadatel žil před odchodem ze země původu, nebo kde se dlouhodobě zdržoval. Postup žalovaného, který akcentoval tu skutečnost, že před svým odjezdem z vlasti žalobce žil v západní části Ukrajiny, konkrétně v Zakarpatské oblasti, tedy v místě nacházejícího se pod plnou kontrolou ukrajinské vlády, je v souladu s touto judikaturou. Žalobce pouze obecně uvedl, že hrozí, že bude povolán k výkonu vojenské služby. Povolávací rozkaz přitom doposud nepřevzal. Povolání k výkonu povinné vojenské služby v zemi původu není bez dalšího pronásledování, které by zakládalo důvod pro aplikaci § 12 zákona o azylu. Totéž platí pro případné obavy z nenastoupení výkonu povinné vojenské služby či branné povinnosti, neboť tato povinnost platí pro všechny občany země, nestíhá tedy pouze příslušníky určité skupiny taxativně vymezené v § 12 písm. b) zákona o azylu. Ust. § 12 písm. b) zákona o azylu ve výčtu důvodů strachu z pronásledování výslovně neuvádí trestní stíhání nebo trest za odepření (nenastoupení) výkonu vojenské služby za konfliktu. Z veřejně přístupných zdrojů je obecně známo, že branná povinnost zavedená na Ukrajině se netýkala věkové kategorie, do které patří žalobce, ale šlo o muže mladší. Z uvedených skutečností plyne nedůvodnost tvrzení žalobce o hrozbě pronásledování v důsledku odepření výkonu vojenské služby. Strach žalobce z pronásledování v zemi původu není odůvodněný, neboť jednání státních úřadů, kterého se obává (povolání k výkonu vojenské služby, příp. nasazení do bojových operací na východě Ukrajiny, trestní stíhání za nenastoupení vojenské služby), nelze považovat za pronásledování. Žádná skutečnost nenásvědčuje tomu, že by žalobce měl být k výkonu vojenské služby povolán, neexistuje žádný reálný důkaz či důvod, že by povolání do bojů reálně hrozilo nebo bylo již doručeno. Vzhledem k tomu, že žalobce neabsolvoval vojenskou službu, jeví se soudu povolávací rozkaz jako nepravděpodobný, a to rovněž i z důvodu věku žalobce.

11. Námitka žalobce, že žalovaný nesprávně vyhodnotil otázku existence vážné újmy, která mu hrozí při návratu na Ukrajinu, je námitkou ohledně neudělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 a 2 zákona o azylu. Podle ust. § 14a odst. 1 zákona o azylu, doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li se v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odst. 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.
12. Podle ust. § 14a odst. 2 zákona o azylu, za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

13. Ve shodě s žalovaným také soud zastává názor, že doplňkovou ochranu v případě nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu, lze shledat pouze tam, kde takové nebezpečí reálně a bezprostředně hrozí, nikoli tam, kde vůbec nastat nemusí či může nastat jediné v případě přidružení se jiných okolností nebo skutečností, které dosud nelze předjímat. Soud souhlasí se závěrem žalovaného, že pouhá neochota nastoupit do armády a účastnit se vojenských operací není sama o sobě důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, neboť existenci této občanské povinnosti v jednotlivých státech a dokonce i tresty za její nevykonání, uznávají za naprosto legitimní i Ženevská konvence, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech či Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod. Její výkon tedy nelze považovat za vážnou újmu podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, neboť nemůže být sama o sobě vnímána jako nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Z podkladů pro rozhodnutí plyne, že vojenská služba se řídí na Ukrajině zákonem, přičemž právo je vymahatelné a podmínky výkonu vojenské služby jsou zcela standardní. Za nenastoupení vojenské služby skutečně hrozí trest odnětí svobody na 2 až 5 let, to ovšem teprve v případě, že si dotyčný převezme povolávací rozkaz. Z výpovědi žalobce přitom vyplynulo, že povolávací rozkaz nepřevzal. Žalovaný nadto adekvátně poukázal také na informaci OAMP, v níž se uvádí, že v září roku 2016 byl podepsán Výnos prezidenta Ukrajiny, podle něhož nejsou na východoukrajinské frontě, tedy v zóně, kde se koná protiteroristická operace, již žádní mobilizovaní vojáci, pouze dobře vycvičení a motivovaní dobrovolníci a profesionální příslušníci armády. Obavy žalobce z povolání do ukrajinské armády a účasti v bojích jsou tak i dle názoru soudu bezpředmětné. Co se týče námitek žalobce týkající se stavu ukrajinských věznic, nutno poznamenat, že v průběhu správního řízení žalobce netvrdil nic o neutěšené situaci ukrajinských věznic, možnost udělení trestu odnětí svobody v případě odmítnutí vojenské služby žalobce sice zmínil, nikdy však neuvedl ani nenaznačil, že by se obával podmínek ve věznici jako takových, resp., že by jejich stav byl natolik špatný, že by pobyt v nich bylo možné považovat za nelidské či ponižující zacházení. Žalobce tedy v průběhu správního řízení nezavdal důvod k tomu, aby žalovaný obstarával speciální podklady k této problematice. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí vyjádřil i k tomu, proč za vážnou újmu nelze považovat nastoupení vojenské služby ani trest za její odmítnutí. Otázce, zda žalobci hrozí v případě návratu do vlasti nelidské či ponižující zacházení, se žalovaný dostatečně věnoval na straně 8 – 9. Se závěry žalovaného se soud ztotožňuje a v podrobnostech proto na ně odkazuje. Případné vycestování žalobce při zohlednění informací o zemi původu a skutečnostech sdělených žalobcem nepředstavuje ani rozpor s mezinárodními závazky České republiky. Závěr žalovaného, že žalobce nesplňuje zákonné podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle ust. § 14a zákona o azylu je správný.
14. Soud uzavírá, že neshledal vady správního řízení, které předcházelo vydání napadeného rozhodnutí, žalovaný dostatečně zjistil skutkový stav věci, rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem, proto žalobu jako nedůvodnou zamítl podle § 78 odst. 7 s.ř.s.
15. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s.ř.s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobce úspěch neměl a žalovanému prokazatelně žádné náklady nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě do dvou týdnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Brno, Moravské náměstí č. 6. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 28.03.2019

Mgr. Jarmila Úředníčková
samosoudkyně